

Aan de leden van de gemeenteraad
P/a griffie

Uw brief van:
Uw kenmerk:
Bijlage(n): 2

Ons kenmerk: 1136725
Contact: P.A. Bakker
Doorkiesnummer: +31180451231
E-mailadres: p.bakker@bar-organisatie.nl
Datum:

14 OKT. 2016

Betreft: Aanvulling programmabegroting 2017-2020 Ridderkerk

Geachte leden van de gemeenteraad,

Het besluit Begroting en verantwoording gemeenten is vernieuwd. Deze vernieuwing is van toepassing op de begroting 2017-2020. De begroting 2017-2020 welke wij u aangeboden hebben is op het vernieuwde Besluit begroting en verantwoording gebaseerd.

De presentatie van de financiële kengetallen (blz. 113) en het EMU-saldo (blz. 162) voldoen echter nog onvoldoende aan de nieuwe voorschriften. Deze tabellen moeten niet alleen voor het begrotingsjaar maar ook voor de 3 jaren daarna in de begroting worden opgenomen. Dit is over het hoofd gezien.

Bijgaand treft u aangepaste pagina's 113 en 162 aan waarin de meerjarige informatie alsnog is opgenomen. Op blz. 113 kan de kolom rekening 2014 vervallen, deze is niet voorgeschreven. In het EMU-saldo op blz. 162 is in de kolom 2018 het exploitatiesaldo in regel 1 gecorrigeerd naar de uitkomst van de begroting op blz. 150. Wij verzoeken u deze aanpassingen te betrekken bij uw besluitvorming over de Programmabegroting 2017 op 3 november 2016.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Ridderkerk,

de secretaris,

dhr. H.W.J. Klaucke

de burgemeester,

mw. A. Attema

Namen bijlage(n):
Gewijzigde blz. 113
Gewijzigde blz. 162

Kengetallen begroting 2017-2020

Kengetallen:	rek. 2015	begr. 2016	begr. 2017	begr. 2018	begr. 2019	begr. 2020
netto schuldquote	45%	53%	57%	48%	41%	29%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	42%	50%	56%	48%	41%	29%
solvabiliteitsratio	39%	41%	34%	35%	37%	40%
structurele exploitatieruimte	0,0%	0,11%	0,48%	1,18%	1,54	2,7%
grondexploitatie	25%	30%	33%	26%	18%	9%
belastingcapaciteit	90%	96%	91%	91%	92%	91%

De waarden van de kengetallen zijn ingedeeld in 3 categorieën:

	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	<90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte begroting	>0%	0%	<0%
Grondexploitatie	<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit	<95%	95-105%	>105%

De toegepaste normeringen bij deze kengetallen geven een grove indicatie van de houdbaarheid van de gemeentefinanciën. De kengetallen tezamen geven een algemeen beeld over de financiële gezondheid. Op basis van de beoordeling en de goede reserve positie van de gemeente Ridderkerk kan worden gesteld dat Ridderkerk er gemiddeld met een goede voldoende uitkomt.

De **netto schuldquote** geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Omdat bij leningen er onzekerheid kan bestaan of ze allemaal terug worden betaald, wordt bij de berekening van de netto schuldquote onderscheid gemaakt door het kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden te berekenen. Op die manier wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en ook wat dat betekent voor de schuldenlast. De schuldquote valt ruim in categorie A wat inhoudt dat de schuldpositie een laag risico vormt. De **solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Solvabiliteit bereken je door het eigen vermogen te delen door het totaal vermogen, vermenigvuldigd met honderd procent. Deze ratio wordt als een middelhoog risico ingeschat (categorie B). De **structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. De structurele exploitatieruimte ontwikkelt zich positief en vormt een laag risico (categorie A). Het kengetal **grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant moet ieder jaar beoordelen of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen. Het kengetal grondexploitatie valt in categorie B en wordt gezien als een middelhoog risico. De **belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De belastingdruk in Ridderkerk ligt onder het landelijke gemiddelde en dat is een positief gegeven. Het kengetal valt in 2017 in categorie A en vormt een laag risico.

Toelichting van de top 10 belangrijkste risico's:

1. De Drie Decentralisaties

In 2015 is een aantal nieuwe wetten in werking getreden waardoor gemeenten er nieuwe taken bij hebben gekregen. Behalve dat er taken bij komen, vraagt het ook van gemeenten een andere invulling. Naast de transitie moest er ook een transformatie tot stand worden gebracht. De gemeenten werken hierin samen met vele verschillende organisaties en dit vraagt een omslag in organiseren en cultuur. Gezien deze complexiteit en de soms beperkte ruimte die wordt gegeven om deze opgave innovatief op te pakken, brengt dit ook grote risico's met zich mee die niet altijd door de gemeente alleen kunnen worden voorkomen. Naast financiële risico's gaat het ook om politieke en imago risico's. Aangezien de regelgeving nog steeds aan het wijzigen is en de overdracht van taken en dossiers nog niet altijd soepel verloopt, vraagt dit zeker ook de komende jaren nog een strakke vinger aan de pols, een pakket risicobeheersingsmaatregelen en een weerstandsvermogen dat eventuele financiële maatregelen en tegenvallers kan opvangen.

In 2015 hebben zich geen financiële tegenvallers voorgedaan. Gelet op het vooraf stevig ingeschatte risicoprofiel is dat te kwalificeren als goed. Komend jaar zal dit tot een positieve bijstelling van het vooraf ingeschatte risico leiden wanneer er diverse aanvankelijk grote onzekerheden in de vele nieuwe taakvelden kunnen worden weggenomen. Dit heeft een positief effect op het de benodigde weerstandsvermogen, oftewel er is minder eigen vermogen nodig om risico's financieel af te dekken. De vooraf geschetste negatieve scenario's bij de samenwerking van de gemeenten met de zorgketen hebben een preventieve werking maar zullen niet onnodig hoog worden gehouden als uit de evaluatie in de 2^e helft van 2016 blijkt dat dit niet langer nodig is.

2. Risico's taakuitvoering BAR

Gezien de omvang van het project staat het risico op dit moment nog steeds op plaats 2 in de top 10 van belangrijkste risico's met een geschat maximaal gevolg voor Ridderkerk van €1.060.000, met een relatief grote kans van optreden op korte termijn. Dit is het op 31 juli 2016 berekende risicodeel dat de gemeente Ridderkerk draagt in de realisatie van de BAR organisatie. Het risico is over 2015 en de eerste helft van 2016 wat toegenomen. Dit wordt met name veroorzaakt door wijzigingen in en toepassing van nieuwe wet en regelgeving op het gebied belastingen, juridische zaken, privacybescherming en data- & informatiebeveiliging. In 2015 is de moeilijke en belangrijke fase van het inzetten van vele tientallen omvormings- en inrichtingstrajecten deels doorlopen. Feitelijk is dit de fase die gekenmerkt wordt door de hoogste risico's en de grootste investeringen. Positief gegeven is dat de transitie, in lijn met het model, nu stap voor stap een opgaande lijn zal kennen. Dat het risicoprofiel iets is toegenomen wordt veroorzaakt door invoering van nieuwe wet- en regelgeving. De BAR-Organisatie voert hier de komende periode passende beheersmaatregelen door. Hiernaast zijn ook de risico's die betrekking hebben op mogelijke schade door fraude en integriteitschending herijkt en samengevoegd. Met de schaalvergroting nemen deze risico's ook wat toe.

3. Optreden negatief scenario deelneming Gemeenschappelijke Regeling Nieuw Reijerwaard

Uit de analyses over 2015 omtrent de risico's die de deelnemers aan de GR Nieuw Reijerwaard lopen kwam duidelijk naar voren dat de initiële risico-inschattingen in deze grondexploitatie nog steeds aansluiten bij de actuele verwachtingen en ontwikkelingen. De financiële invloed op de benodigde weerstandscapaciteit neemt vooralsnog niet toe. De meest recente risicoanalyse laat zien dat de kans dat er op korte termijn schade optreedt afneemt. Dit heeft alles te maken met een toenemende mate van projectbeheersing en toezicht naarmate dit traject zich ontwikkelt. Door goed voorbereid te zijn op diverse mogelijke ontwikkelingen kan er zo nodig adequaat worden bijgestuurd op behoud van doelstellingen en resultaat. De risicoklasse kan hierdoor worden bijgesteld naar klasse 2.

4. Risico's binnen de grondexploitaties

Aan het in exploitatie brengen van gronden door de gemeente zijn financiële risico's verbonden. Zowel aan de kostenkant als aan de opbrengstenkant zijn risicofactoren verbonden waarmee rekening moet worden gehouden. Voor de risico's op balansdatum is voor de waardering van de voorraad gronden een voorziening voor mogelijke verliezen getroffen. Over 2015 is het risico afgenomen. Op dit moment houden we, op basis van de Meerjaren prognose Grondexploitaties 2016, naast de getroffen voorziening rekening met een risico van €242.000.

5. (nieuw) Invoering Wet meldplicht datalekken

Met de invoering van deze wet hebben we te maken met een nieuw risico dat wordt gekenmerkt door

Middelen van derden met bestedingsverplichting

Dit zijn de voorziening onderhoud graven 10/20 jaar en de voorzieningen bekleemde middelen lijkbezorgingsrechten, afvalstoffenheffing en rioolheffing.

Meerjarenbalans

Activa

Omschrijving	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	31-12-2020
Vaste activa	97.104.300	95.795.000	91.703.300	88.030.000	84.928.100
* Immateriële activa	0	0	0	0	0
* Materiële activa - economisch nut	0	0	0	0	0
* Materiële activa - maatschappelijk nut	0	0	0	0	0
* Financieel	0	0	0	0	0
* Gronden en terreinen erfpacht	0	0	0	0	0
Vlottende activa	61.577.200	53.708.900	44.152.000	34.666.100	28.112.700
* Voorraad bouwgronden in exploitatie	36.612.000	28.743.700	19.186.800	9.700.900	3.147.500
* Uitzettingen gelden looptijd < 1 jaar (incl.	21.270.000	21.270.000	21.270.000	21.270.000	21.270.000
* Liquide middelen	366.100	366.100	366.100	366.100	366.100
* Overlopende activa	3.329.100	3.329.100	3.329.100	3.329.100	3.329.100
Totaal activa	158.681.500	149.503.900	139.184.400	126.025.200	116.369.900

Passiva

Omschrijving	1-1-2017	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	31-12-2020
Vaste passiva	123.125.900	118.956.200	114.788.200	109.883.900	107.236.200
* Reserves (eigen vermogen)	53.252.400	52.309.300	51.186.400	49.604.700	49.151.700
Saldo begroting	-580.300	0	595.200	796.700	2.008.100
* Voorzieningen	14.240.200	14.720.400	15.367.300	16.130.300	17.011.300
* Vaste schulden looptijd > 1 jaar	56.213.600	51.926.500	47.639.300	43.352.200	39.065.100
Vlottende passiva	35.555.600	30.547.700	24.396.200	16.141.300	9.133.700
* Kortlopende schulden < 1 jaar incl. crediteuren	30.241.100	25.233.200	19.081.700	10.826.800	3.819.200
* Overlopende passiva	5.314.500	5.314.500	5.314.500	5.314.500	5.314.500
Totaal Passiva	158.681.500	149.503.900	139.184.400	126.025.200	116.369.900

Algemene uitkering Ridderkerk

De raming van de algemene uitkering gemeentefonds in de gemeentebegroting is gebaseerd op de meicirculaire 2016. De uitkomsten zijn opgenomen in de Raadsinformatiebrief van 8 juli 2016.

EMU-saldo

Centraal Bureau voor de Statistiek
Sector Overheidsfinanciën en consumentenprijzen
Antw oordnummer 25000, 2490 XA Den Haag

Vragenlijst
Berekening EMU-saldo
Gemeente Ridderkerk (597)

Algemene gegevens:	
Gemeentenaam:	Ridderkerk
Gemeentenummer:	597
Jaar:	2017
Naam contactpersoon:	
Telefoon:	
E-mail:	
Bestandsnaam:	EMU17006597.XLS

Omschrijving	2016	2017	2018	2019	2020
	x € 1000,- Volgens realisatie tot en met sept. 2016, aangevuld met raming resterende periode	x € 1000,- Volgens begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2017
1 Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-7.354	-943	-528	-785	950
2 Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	5.336	5.002	5.185	4.989	4.313
3 Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	1.497	1.925	2.090	2.211	2.338
4 Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	4.709	4.269	1.452	1.419	1.908
5 Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in					
6 Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op					
7 Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met					
8 Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie					
9 Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover met derden betreffen	1.361	1.368	1.367	1.372	1.381
10 Lasten imv transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht					
11 Verkoop van effecten:	☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒ ☐ ☒				
a Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)					
b Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst					
Berekend EMU-saldo	-6.591	347	3.928	3.624	4.312